

Herpositionering Ouderenwerk

Een bijdrage tot discussie voor de leden van de commissie Maatschappelijke Zaken Gemeente Bernheze.

Van:

Fractie PP93
(Partij van de Arbeid, Groen Links en Progressief Bernheze)

Wat me aan het denken zette.....

Vanmorgen ging ik per auto naar een dorp, dicht bij Heesch. Op weg naar een mevrouw(68) om haar administratief te ondersteunen. Zij kan dit vooralsnog niet zelfstandig, omdat zij binnen korte tijd haar man en een kind heeft verloren, nu ruim twee jaar geleden. Ik, junior-oudere van 63 jaar, doe dit werk als vrijwilliger, in opdracht van het RIGOM. Onderweg naar mijn "klantje" vroeg ik me af of haar buurtgenoten zouden beseffen dat zij eenzaam is, in een proces van rouwverwerking zit, maar ook haar administratie niet zelfstandig kan voeren. Omdat ik weet dat in haar buurt een bloeiende buurtvereniging bestaat, dacht ik: Zou er nou niemand zijn die haar twee uurtjes per maand zou kunnen helpen haar administratie te ordenen?

Het blijft vreemd aanvoelen dat we kennelijk niet meer in staat zijn contact, meeleven en aandacht voor elkaar, te vertalen in concrete buurt- of wijkhulp. In plaats daarvan zijn er welzijnsinstellingen die deze hulp wel bieden met behulp van vrijwilligers, die niet uit de eigen woonomgeving van de cliënt komt.

De buurt lijkt uit het hart van de eigen inwoners te zijn verdwenen; zij concentreert zich op de (ik chargeer) jaarlijkse barbecue, de gezelligheid en de sfeer en minder gedraagt zij zich als een speler die iets kan betekenen in de hulp en aandacht die de medebewoners nodig hebben, van jong tot oud. Ik dacht terug aan het buurthuis in de grote stad, waar jong en oud, van kinderopvang tot de soosmiddag voor ouderen, elkaar helpt, elkaar kent, ziet en ervaart. In onze regio lijkt het er meer op dat we activiteiten en voorzieningen per categorie definiëren en organiseren waardoor vervreemding tussen leeftijdsgroepen ontstaat, minder besef van elkaars problemen, wensen en behoeften. Als noodverband organiseren we dan af en toe een bijeenkomst waarin jongeren en ouderen elkaar ontmoeten. Eigenlijk is dat wat onnatuurlijk..

De redenen dat organisaties op de terreinen van wonen, zorg en welzijn gaan fuseren, hebben **veel** met mijn voorbeeld te maken. Deze notitie wil dat proberen toe te lichten en begrijpelijk maken.

Eth.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.	Pagina 3
2. De bestaande situatie	Pagina 4
3. Ontwikkelingen op het terrein van zorg, wonen en welzijn	Pagina 5 en 6
4. Het gecoördineerd Ouderenwerk	Pagina 7, 8,9
5. Het gemeentelijk Ouderenbeleid de WMO	Pagina 10,11
6. Uitgangspunten voor onze fractie	Pagina 12 en 13.
7. Adviezen en aanbevelingen	Pagina 14

1. Inleiding.

De reden dat de fractie PP93 deze notitie ter hand heeft genomen, ligt in het gegeven dat wij vragen hebben gesteld over de fusieplannen in de zorg en die van Vivaan/Swo. De antwoorden van het college waren ontoereikend omdat slechts gewezen werd op de "buitenkant" nl. dat de fusie in de zorg geen zaak van de gemeente was en er geen verschil in subsidie(systeem) was tussen RIGOM en SWO.

De voorgenomen fusies zijn niet ingegeven door een behoefte aan grootschaligheid, maar door een behoefte aan vergaande samenwerking op basis van nieuwe inzichten. De herpositionering van de zorg, de behoefte aan sterke strategische partners en de wens tot een brede welzijnsinstelling. Hierdoor kan o.a. een integrale benadering van het ouderenbeleid eerst echt tot bloei kan komen. Naar wij vernomen hebben zijn de gemeenten op zijn minst door de zorginstellingen geïnformeerd over de inhoudelijke afwegingen. Deze informatie heeft echter de commissie niet bereikt. Nu Vivaan met SWO gaat fuseren, vormt dit voornemen de directe aanleiding voor deze notitie en al doende, ontdekten wij de samenhang tussen de fusies in de zorg en de voorgenomen fusie Vivaan/SWO

Inmiddels heeft Vivaan/SWO ons laten weten dat uiterlijk 2008 de fusie een feit zal zijn. Nogmaals worden de belangrijkste overwegingen vermeld:

"Wij hebben deze stap gezet omdat we ervan overtuigd zijn dat we met dit samenwerkingsverband adequaat kunnen reageren op ontwikkelingen die voortvloeien uit de WMO, zoals de nadruk op leefbaarheid, wijk- en buurtgericht werken, integraliteit van producten en diensten, nieuwe arrangementen en nieuwe samenwerkingsverbanden in wonen en zorg." (einde citaat)

Tegelijkertijd met de brief van Vivaan/SWO, bracht Binnenlands Bestuur een extra bijlage uit over de WMO. Essentie van de bijlage is dat de kern van de WMO de participatie van burgers is, terwijl in de praktijk deze wet tot een zorgwet geworden is. Dat is buitengewoon jammer, de verkeerde weg. Ook in Bernheze zijn we het pad van de participatie (nog) niet ingeslagen. Teveel nadruk ligt op de zorg.

Deze notitie wil bijdragen tot een discussie over:

- a. de WMO meer in het teken zetten van participatie en niet enkel zorg.
- b. de door het college bepleite ketenvorming van zorg, wonen en welzijn.
- c. het belang dat er niet langer met categorale instellingen wordt gewerkt t.a.v. de ouderen.
- d. het wegen van de gevolgen van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen op de uitvoering van het ouderenbeleid.

**Beleid gaat over
de toekomst**

2. De bestaande situatie

In onze gemeente cq. regio zijn momenteel de volgende organisaties actief:

Zorg:

- a. Welstaete, Veghel/Uden
- b. Bernezorg in Heeswijk-Dinther(HDL)
- c. St.Zorg voor Ouderen Maasland (regio Oss)=Heesch, Nistelrode,

Wonen:

- a. St .Wonen voor Ouderen Maasland(Brabant Wonen)
- b. Woonmij de Kleine Meijerij
- c. Woonmij Maasland

Welzijn: Soc.Cultureel werk,opbouwwerk:

- a. stichting Vivaan, na fusie Diagonaal Oss en Opbouwwerk Uden/Veghel

Gecoördineerd Ouderenwerk:

- a. Stichting Welzijn Ouderen Uden/Veghel/Boekel(HDL)
- b. Regionale instelling Gecoördineerd Ouderenwerk Maasland (Heesch, Nistelrode en Vorstenbosch)

3. Ontwikkelingen op het terrein van wonen, zorg en welzijn, in het bijzonder in relatie tot ouderen.

De **Zorgsector**, met name gericht op ouderen, ziet zich in toenemende mate geconfronteerd met een forse toename van het aantal (senior)ouderen. Maar ook met beperkte budgetten en een groot(toekomstig)tekort aan personeel. Tegelijkertijd ligt de sector onder vuur als zouden er teveel managementlagen zijn waardoor budgetten te weinig beschikbaar zijn voor meer handen aan het bed.

Binnen de zorgsector Ouderen zijn ontwikkelingen geweest die van groot belang zijn voor de samenwerking tussen zorgaanbieders onderling én met andere partijen. Deze vormen de essentie van de fusie tussen ZVOM en Welstaete.(Brabant Zorg).

De ontwikkelingen:

- 1.het meer integraal aanbieden van zorg en verpleging, onder één dak en niet langer gescheiden.
- 2.waar de zorg tot enkele jaren terug intramuraal was(letterlijk binnen de muren) zijn er extramurale zorgarrangementen ontstaan; thuiszorg en de zorg vanuit een zorgcentrum gaan steeds meer de oudere in de wijk van dienst zijn.(wijkzorginfrastructuur)
- 3.erkenning dat voor ouderen extra, meer en doelgroepgericht gebouwd moet worden. Waarbij het de voorkeur verdient dat woningbouw voor ouderen niet leidt tot afzondering, maar een onderdeel vormt van de samenleving. Binnen een wijk past dan een variatie aan woningen en woningtypen of appartementen maar ook een variatie in leeftijdsgroepen en doelgroepen.
- 4.preventie is niet alleen in het belang van de ouderen zelf, maar ook een belang voor zorgaanbieders. De demografische ontwikkeling laat immers een sterke stijging zien van (zorgbehoefte) ouderen tegenover een ontgroening(minder jeugd) terwijl veel meer handen aan het bed nodig zijn. Zo lang als mogelijk zelfstandig laten wonen van ouderen, preventieve activiteiten, een goede woonomgeving en betrokkenheid van buurtbewoners worden ook voor de zorgsector belangrijke items waardoor samenwerking met derden noodzakelijk wordt. **Zorg en participatie dienen hand in hand te gaan.**

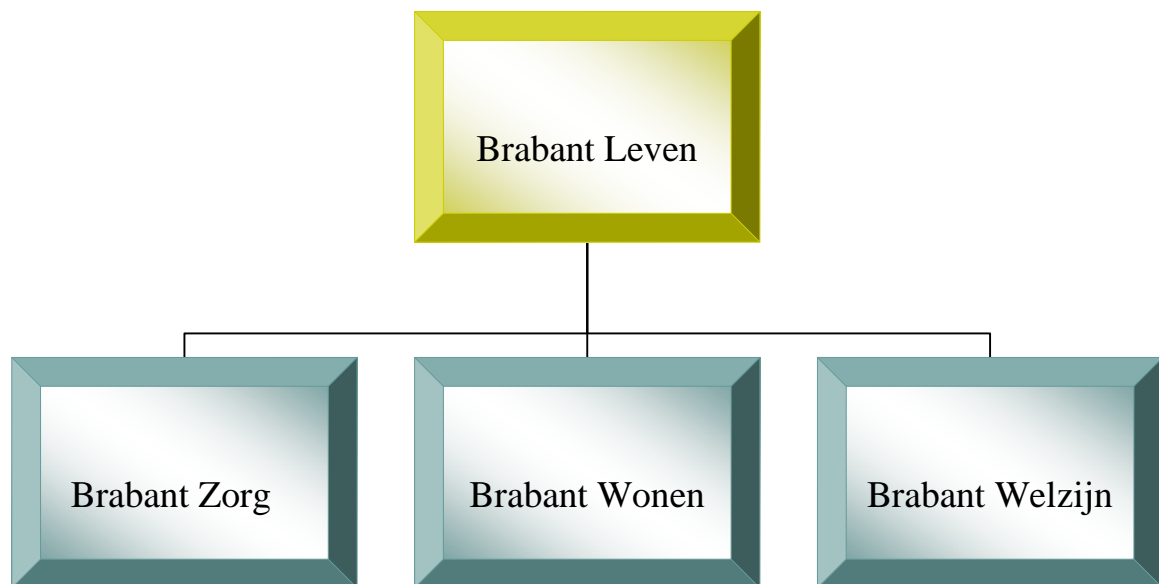
Deze voornaamste ontwikkelingen hebben geleid tot een strategisch concept waarbij de zorgsector samen met haar (toekomstige) partners de volgende keuzes heeft gemaakt:

- A. er wordt een fusie aangegaan tussen ZVOM en Welstaete. **Deskundig in zorg** met als trefwoorden: individuele keuze voor de oudere,zekerheid en veiligheid,betrokkenheid en flexibiliteit. Anticiperen op ontwikkelingen op het terrein van wonen,zorg en welzijn, samenwerken.
- B. Erkend wordt dat het bouwen van zorgcentra, ouderenwoningen,etc. een vaste partner behoeft. Door de bouwdivisie(die tot voor kort een afzonderlijke stichting was), en de eigendomsverhoudingen opnieuw te definiëren, is de woonmaatschappij Brabant Wonen als vaste partner in de samenwerking betrokken met als kenmerk: **deskundig in bouwen.**
- C. Erkend wordt dat preventieve activiteiten, het werken in de wijk, het aanbieden en organiseren van activiteiten tussen zorg en welzijn in(mantelzorg, ondersteunende projecten,etc) een sterke partner behoeft die **deskundig** is op het terrein van **participatie**. Die partner is gevonden in de stichtingen Vivaan, SWO, Rigom en Divers (welzijnsorganisatie Den Bosch) Deze organisaties willen zich organiseren in

een samenwerkingsverband (“Stuurgroep Brabant Welzijn”) RIGOM neemt wel deel aan de samenwerking, maar wil een categorale instelling blijven

- D. De partners nemen de centrale gedachte van de WMO over: participatie. Om deze ontwikkelingen krachtig te markeren is gekozen voor de in het organogram opgenomen werknamen.

Organogram:

4.Het gecoördineerd ouderenwerk.

Als de omgeving verandert, moet ik dan ook veranderen?

Huidige situatie:

In onze gemeente hebben we van doen met twee stichtingen gecoördineerd ouderenwerk, het RIGOM(actief in Heesch, Nistelrode en Vorstenbosch) en de SWO(actief in Heeswijk-Dinther-Loosbroek)

Tussen wonen, zorg en sociaal-cultureel werk.

Ouderenbeleid formuleert binnen de keten van wonen, zorg en welzijn/sociaal-cultureel werk datgene wat er voor ouderen in de toekomst nodig en wenselijk is. Beleid wordt geformuleerd op basis van een goede analyse:

- kennis van en over de ouderen
- de omgeving waarin ouderen verkeren
- de maatschappelijke ontwikkelingen

Het gecoördineerd ouderenwerk, **zoals het nu bestaat**, staat binnen deze keten tweemaal gepositioneerd.

Het gecoördineerd ouderenwerk heeft te maken met wonen, zorg en welzijnsvoorzieningen. Zij schakelt als het ware tussen deze drie heen en terug, afhankelijk van haar doelgroep, de omvang daarvan en de vraag. Het in beeld brengen van de behoeften van ouderen en de vertaling daarvan in projecten en activiteiten wisselen elkaar bij voortdurend af. Het G.O.W.(de afkorting) kent lichte vormen van (zorg)ondersteuning en mantelzorg, maar het gecoördineerd ouderenwerk biedt ook recreatieve, sociaal-culturele en educatieve activiteiten aan. In onze gemeente zijn er wel accentverschillen tussen SWO en RIGOM.** Dat uit zich met name in het verschil aan activiteiten en derhalve ook in het subsidie.

Een belangrijk verschil tussen RIGOM en SWO is het aanbod van educatieve activiteiten; waar het RIGOM deze in eigen beheer organiseert, maakt de SWO gebruik van bestaande voorzieningen en leidt daar ouderen naartoe.

Verschillen in subsidie

** in de begroting 2008 staat dat het RIGOM in 2008 ontvangt: € 223.582,00(incl.huur ouderensoos de Pas) en het SWO ontvangt: € 98.841,00

In Bernheze woonden per 1 januari 2008 4.089 65-plussers. In het werkgebied RIGOM gaat het om 2701 personen, in het gebied van het SWO: 1387 personen. Per oudere geven we uit aan subsidie SWO én RIGOM: € 78,85 per oudere van 65 jaar en ouder. Indien we deze bedragen toerekenen aan de ouderen in het werkgebied Bernheze van zowel SWO als RIGOM, dan kost het RIGOM per 65-plusser in haar werkgebied : €82,78 En in het werkgebied van de SWO geven we per 65-plusser € 71, 26 uit.

Vraag is of dit verschil van doen heeft met het aanbod van educatieve activiteiten of met bijv. huren van ouderensozen.

Het G.O.W. heeft zijn plaats tussen wonen,zorg en welzijn/sociaal-cultureel werk in.

Onderscheid in leeftijd.

De positionering van het G.O.W **leek** jaren terug ook te maken met de beginnende erkenning dat je ouderen niet meer over één kam mag scheren. Terecht wordt steeds meer een onderscheid gemaakt tussen junior- ouderen en senior- ouderen.

De junior-oudere schaart zich **meer** rondom de educatieve en sociaal-culturele activiteiten en vervult de rol van mantelzorger / ondersteuner op tal van gebieden voor de (thuiswonende) senior- ouderen. Zo lang als mogelijk zelfstandig blijven wonen is voor deze groep een belangrijk thema. De senior- ouderen doen daarentegen **minder** mee aan educatieve en sociaal-culturele activiteiten, zijn deels zorgafhankelijk en maken gebruik van de diensten van het gecoördineerd ouderenwerk, maar kunnen zich vaak in de eigen woonomgeving (nog) redden. De alleroudsten verblijven in zorgcentra cq. verpleeghuizen. **Maar handelen we in ons beleid naar dit onderscheid??**

Stelling:

Zowel in de beleidsnota ouderenbeleid van de gemeente Bernheze als in de dagelijkse praktijk van het gecoördineerd ouderenwerk wordt het onderscheid in junior-en senior ouderen nauwelijks of niet gehanteerd.

De junior-oudere wordt te weinig gezien als een groep met eigen behoeften en wensen maar als uitvoerder van ondersteunende activiteiten t.b.v. de senior-ouderen.

Categorale benadering of algemene benadering?

De benadering van de ouderen door het gecoördineerd ouderenwerk was/is per definitie categoriaal. Niet of nauwelijks worden activiteiten georganiseerd met andere leeftijdsgroepen of worden anderen dan (junior)ouderen betrokken bij de uitvoering van de activiteiten. Daardoor krijgt het werk een exclusieve dimensie. Deze laatste woorden, mogen letterlijk genomen worden: ouderen worden- door hen enkel categoriaal te benaderen- van andere leeftijdsgroepen en algemene voorzieningen uitgesloten. Het formeert niet alleen de ouderen als een eigen doelgroep, met haar specifieke wensen en behoeften, maar richt ook haar eigen voorzieningen in.

Waarom RIGOM niet mee doet aan de fusie?

RIGOM maakt een keuze voor een categorale instelling.

Dat staat haaks op de visie die Vivaan en SWO hebben: zij opteren voor brede, algemene voorzieningen met een hoge mate van samenwerking/integratie in/van taken, benutten van elkaars deskundigheden, wijkgerichte benadering, waarbij én bewoners én organisaties samen iets voor elkaar gaan betekenen. Hun streven past goed in de doelstellingen van de WMO.

Waar RIGOM **bijvoorbeeld** zelfstandig diverse educatieve activiteiten ontwikkelt , beheert en uitvoert, zullen Vivaan/SWO kiezen voor toeleiding van ouderen naar algemene voorzieningen als Volksuniversiteit, Pieter Brueghel en de Eijnderic.

Waar het RIGOM vooral de junior-oudere betreft bij de uitvoering van ondersteunende activiteiten voor zorgbehoefte ouderen, zullen Vivaan/SWO bewust kiezen voor een benadering in de eigen woonomgeving van de ouderen, de buurt of de wijk; daar willen zij krachten ontwikkelen die ook zorg dragen voor ondersteunende activiteiten voor ouderen; andere leeftijdsgroepen dan enkel junior-ouderen gaan daarbij uitdrukkelijk betrokken worden. Activiteiten worden niet in eigen beheer genomen, maar waar mogelijk voor en door bewoners verzelfstandigd en waar nodig gefaciliteerd.

Uit deze benadering blijkt een fundamenteel verschil van inzicht tussen Rigom enerzijds en Vivaan/SWO anderzijds.

Toelichting t.a.v. de argumenten RIGOM.

Wie de activiteiten die RIGOM en SWO organiseren naast elkaar legt, zal op het eerste oog vaststellen dat het RIGOM veel meer activiteiten in huis heeft dan de SWO. Los van het verschil in werkgebied. Deze verschillen hebben echter alles te maken met het hierboven beschreven fundamentele verschil in inzicht. Tijdens het werkbezoek van de commissie MZ aan de Eijnderic hebben we een stukje van dit verschil kunnen bespeuren: het RIGOM biedt in alle gemeenten van haar werkgebied cursussen aan, onafhankelijk van de vraag of er in sommige gemeenten al een regulier, algemeen aanbod is. In onze gemeente ontstaat voor een deel van de ouderen dus een dubbel aanbod. Soms een copie zoals blijkt uit het succesvolle idee van de zomerschool voor senioren.

Als categorale instelling ervaart het RIGOM het belangrijk dit educatieve aanbod exclusief voor ouderen te organiseren.

Het RIGOM kenmerkt zich in tegenstelling tot de SWO door een **getrapte bestuurscultuur**. Op lokaal niveau bestaan er Raden Gecoördineerd Ouderenwerk. Hierin zitten vertegenwoordigers van ouderenbonden en organisaties die met de ouderen van doen hebben. Tot voor kort was per Raad Gecoördineerd Ouderenwerk een persoon afgevaardigde in het Algemeen Bestuur van het RIGOM. De SWO benoemt haar bestuursleden meer onafhankelijk van bonden en organisaties. Recent is bij het Rigom ook sprake van een raad van bestuur en een raad van toezicht. Deze verschillen in bestuurscultuur betekenen ook iets voor de wijze waarop men naar het ouderenbeleid kijkt; de eerste kijkt meer naar binnen, blijft binnen de groep haar idealen en doelen formuleren. De tweede kijkt meer naar buiten, waardoor eerder nieuwe impulsen ontstaan.

Het RIGOM kent **geen** traditie van werken in wijken en buurten, d.w.z. de directe woonomgeving waar ouderen wonen. Uitzondering is het project Blijvend thuis in eigen huis. Door een appèl te doen op en inzet te realiseren van juniorouderen, in combinatie met het in eigen beheer ontwikkelen en in standhouden van diverse projecten, is de organisatie en het aantal daarin werkzame professionals explosief gegroeid.

Door deze verschillen in bestuurscultuur, gevoed door een lange traditie van categoriaal werken en het behartigen van belangen voor de doelgroep ouderen, is de kijk op de positie van ouderen ook enkel gericht op alleen ouderen. Terwijl men ook de visie op ouderen kan ontwikkelen vanuit een breder perspectief, verbonden met andere methoden van werken, doelgroepen en andere leeftijdsgroepen.

5.Het gemeentelijk ouderenbeleid

Nota ouderenbeleid 2001

Op 20 december 2001 heeft de Raad de nota integraal ouderenbeleid vastgesteld. Het karakter van de nota is een meerjaren beleidsplan dat interactief tot stand is gekomen.

De integrale benadering hield allereerst in dat intern diverse disciplines bij het ouderenbeleid werden betrokken (o.a. wonen, verkeer, welzijn). Plannen en projecten werden voortaan afgestemd op elkaar, waardoor samenhang ontstond.

Erkend worden de veranderende behoeften van ouderen door de vergrijzing, het langer zelfstandig blijven wonen en door het langer leven, meer specifieke problemen t.a.v. gezondheid. Uitvoering van het beleid is een continue proces van interne afstemming en extern overleg met de ouderen, lokale partners en marktpartijen, aldus de nota.

De nota heeft een vooral pragmatische insteek; minder visie in de vorm van een beschouwing over ouder worden in deze tijd, meer aandacht voor projecten en producten rond wonen, zorg en welzijn.

Wellicht is hierdoor verklaarbaar dat er weinig of geen aandacht wordt geschonken aan een essentiële verandering, nl. dat tengevolge van arbeidsmarktbeleid, gezondheid en behoeften van mensen, de junior-oudere zijn intrede doet. Terwijl het beleid en ook deze nota vooral inzoomt op de zorg- en woonbehoeften van de ouderen, maar niet ingaat op de rol van de junior-oudere, hun behoeften, het benutten van het kapitaal aan kennis en ervaring voor de samenleving als geheel en de oudste ouderen in het bijzonder.

WMO

Eén van de motieven waarom nu de contouren van Brabant Leven zichtbaar worden, is de WMO en met name de centrale gedachte over participatie.

In de verordening WMO van onze gemeente staan een aantal kernbegrippen:

- Zelfredzaamheid en in staat tot participatie.
- Zelfredzaamheid = het lichamelijk, verstandelijk, geestelijk en/of financiële vermogen om voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken
- Maatschappelijke participatie: normale deelname aan het maatschappelijk verkeer, te weten: het voeren van een huishouden, het normale gebruik van de woning, het zich in en om de woning verplaatsen; het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting gevonden wordt bij regionale, bovenlokale en landelijke vervoerssystemen; het ontmoeten van andere mensen en het aangaan van sociale verbanden om op die manier deel te nemen aan het lokale maatschappelijke leven.

Deze uitgangspunten cq. definities heeft het college in het voorstel aan de raad inzake de evaluatie ouderenbeleid 2005 **buitengewoon juist en scherp geformuleerd. Daar lezen we:**

Er zijn vier thema's voor toekomstig (ouderen)beleid:

1. Niet leunen maar steunen. Een omslag van zorg vragen, naar het nemen van eigen verantwoordelijkheid.
2. Zelf doen of laten gebeuren. Het overdragen van de verantwoordelijkheid van de overheid naar de zorgzame samenleving.

3. Ambities op het terrein van wonen, zorg en welzijn-bij voorkeur in combinatie-waarmaken.
4. Samenwerking met en van partners versterken door het stimuleren van ketenvorming.

Evaluatie Ouderenbeleid 2001 in 2005.

Het bruggetje van categorale naar algemene voorziening

In het strategisch concept van Brabant Leven wordt VIVAAN als de deskundige op het gebied van participatie in onze regio genoemd.

In de nota Ouderenbeleid Bernheze, 2001, staat in hoofdstuk 4 Product Participatie en Welzijn cq. Leefbaarheid en Participatie geformuleerd dat ouderen actief bijdragen aan de leefbaarheid van hun lokale omgeving /samenleving. Hoofdactiviteit is: het stimuleren van bestaande of nieuwe wijk- en buurtorganisaties om ouderen te betrekken bij leefbaarheidsactiviteiten in de wijk/buurt. Deelactiviteiten zijn dan: inventariseren van wijk- en buurtorganisaties die met leefbaarheid bezig zijn, inventariseren hoe ouderen bij leefbaarheid betrokken kunnen worden. Plan ter bevordering deelname ouderen aan leefbaarheid en afspraken mbt professionele ondersteuning. **Het resultaat moet zijn dat** Ouderen optimaal betrokken zijn bij de leefbaarheid van hun wijk of buurt.

Eind november 2005: Terugblikken... waar staan we ?, evaluatie Ouderenbeleid.

In het product Participatie en Welzijn cq. Leefbaarheid en participatie wordt gemeld dat het resultaat moet zijn dat ouderen betrokken zijn bij de leefbaarheid van hun wijk cq. buurt. Maar... **er zijn geen aparte initiatieven en activiteiten ontwikkeld.** Verwezen wordt naar de WMO waar participatie benadrukt wordt.

Waarom is dit onderdeel van het ouderenbeleid niet uitgevoerd?

- A. RIGOM en SWO zijn voor de gemeente de categorale gesprekspartners; deze zijn niet thuis in vraagstukken van participatie en leefbaarheid.
- B. Aan de stichting Diagonaal, (nu Vivaan) deskundig op het terrein van leefbaarheid, is nimmer een verzoek gedaan dit deel van het ouderenbeleid op zich te nemen.

Conclusie:

Alleen met categorale externe partners het beleid uit willen voeren, blijkt onvoldoende omdat er geen deskundigheid ten aanzien van participatie bij de uitvoering wordt betrokken.

Dit pleit er mede voor om niet langer met categorale instellingen te werken maar met brede welzijnsinstellingen waarbinnen diverse disciplines en deskundigheden elkaar helpen en versterken zodat integraal beleid van de grond komt. Een integrale aanpak geldt zowel intern als extern. Vanzelfsprekend moet de kennis ten aanzien van het ouderenbeleid een onderdeel vormen van de kennis binnen de brede welzijnsinstelling.

6. Uitgangspunten voor onze fractie:

Onze kijk op ouderen

1. Het aantal ouderen neemt sterk toe. Zowel het aantal junior-ouderen maar ook de zorgbehoefte senior-ouderen nemen in aantal toe.
2. Het onderscheid junior-oudere en senior-oudere is nodig voor een beleid dat wil uitgaan van de kernwoorden Zelfstandigheid en Participatie.
3. Ouderen zijn zelfstandige, autonome mensen die in staat zijn cq, in staat gesteld moeten worden voluit en op alle vlakken in de samenleving te participeren.
4. Ouderen maken zelf een keuze of zij enkel met ouderen willen omgaan en/of ook met andere leeftijdsgroepen.
5. Ouderen mogen en kunnen zo lang als mogelijk in de eigen woon-en leefomgeving verblijven.
6. De kennis en ervaring van ouderen moet veel meer door de samenleving gebruikt worden.
7. Niet alleen ouderen hebben iets te melden over ouderen, ook andere leeftijdsgroepen spelen een rol en hebben een taak om in de eigen omgeving zorg te dragen voor iedereen die er woont ,dus ook de ouderen.

Onze kijk op ontwikkelingen.

1. De samenleving als geheel zal verantwoordelijkheid moeten nemen voor de zorg en het welzijn van ouderen (overigens niet alleen ouderen)
Dat is des te meer nodig omdat:
 - De arbeidsmarkt vraagt dat steeds meer ouderen doorwerken tot hun 65e of nog langer (zie de voorstellen van de commissie Bakker.) Ook het appèl op andere groepen zoals part-timers om meer te gaan werken zal toenemen. Nederland kent binnen 10-15 jaar een structureel tekort aan werknemers om de economie en daarmee de welvaart en de zorg in stand te houden.
 - Er tengevolge van de arbeidsmarkt over 10-15 jaar beduidend minder 55 plussers beschikbaar zijn voor ondersteunende activiteiten t.b.v. ouderen dan nu (dat geldt voor vele sectoren, zie discussie gemeenschapshuizen)
 - Doorwerken tot je 65^e (of langer) niet de garantie geeft dat ouderen daarna nog actief willen zijn als vrijwilliger.
 - De zorg extramuraliseert en richt zich ook op de wijk in de combinatie met wonen en welzijn. (wijkzorgarrangementen)

Onze kijk op categorale instellingen en algemene, brede instellingen.

- Wij onderschrijven het betoog van het college om samenwerking te stimuleren via ketenvorming.
- Wij kiezen voor de keten wonen, zorg en welzijn. (Brabant Leven)
- Wij kiezen voor participatie van ouderen ,ondersteund door een brede welzijnsorganisatie die alle aspecten en beleidscomponenten in zich heeft om de

autonomie en zelfstandigheid van ouderen te bevestigen, uit te dragen en te stimuleren.

- Wij kiezen voor een brede welzijnsinstelling die de zelfstandigheid van mensen vertaalt door initiatieven te ondersteunen, de regie terug te leggen bij alle bewoners van wijken en buurten.
- Wij kiezen voor een brede welzijnsinstelling, die zich binnen de keten verantwoordelijk weet bewoners te stimuleren met elkaar een leefbare wijk/buurt te maken, zorg en aandacht te hebben voor alle bewoners en dienstbaar te zijn voor elkaar .
- Wij kiezen voor een brede welzijnsinstelling die geen activiteiten in eigen beheer organiseert , beheert en uitbreidt, maar die faciliteert en doorverwijst naar algemene voorzieningen (bijv. de Eijnderic) Geen dubbels.

Onze kijk op fusies: gaat het om schaalvergroting of om kwaliteitsverbetering?

Fusies die een vergroting van de schaal betekenen, ontmoeten vaak (terecht) kritiek. De grootte van de instelling met daaraan gekoppeld de toename van meer managementlagen, afstand tussen directie en de werkvloer en meer bureaucratie, is geen goede zaak.

Een juridische fusie die tot schaalvergroting leidt, moet getoetst worden aan de voorwaarde of de dienstverlening decentraal wordt uitgevoerd én de dienstverlening kwalitatief toeneemt.

Sterker nog: het moet geen voorwaarde zijn, maar het **doel** van een juridische schaalvergroting. Dat is voor onze fractie het toetsingskader.

7. Adviezen en aanbevelingen.

Vraag aan de Commissie Maatschappelijke Zaken.

Indien de Commissie Maatschappelijke Zaken onze opvattingen onderschrijft-en deze liggen feitelijk in het verlengde van het pleidooi van het college ten aanzien de ketenvorming (zie evaluatie Ouderenbeleid 2005)- en met ons van mening is dat gestreefd moet worden naar een brede welzijnsinstelling in de keten zorg, wonen en welzijn en derhalve categorale instellingen voor het ouderenwerk niet langer wenselijk zijn, dan kan de commissie MZ de volgende aanbevelingen aan het college doen:

Aanbevelingen aan het college.

1. Wees consequent: u heeft in de evaluatie ouderenbeleid de contouren geschetst van de keten die nu langzaam zichtbaar wordt.
2. Versterk deze keten. Niet door stil te staan bij de eindfase van dit proces, de juridische afronding via fusie, maar bij het begin stil te staan: wat is onze visie, wat willen we? Wat impliceert de keten die nu gevormd is? Wat impliceert de WMO?
3. Spreek u duidelijk uit dat er ook ten aanzien van de ouderen één brede welzijnsinstelling nodig is die alle beleidscomponenten t.a.v. leefbaarheid, participatie en welzijn van ouderen in huis heeft. Inclusief de borging dat een aantal activiteiten ook doorgang moeten vinden indien wijken/buurten onvoldoende in staat zijn zelf activiteiten mbt ouderen te ontplooiën.
4. Wij roepen de wethouder cq. het college op om in discussie te gaan met de andere gemeenten in het werkgebied van het RIGOM. Zodat ook anderen het belang van de ketenvorming onderschrijven ,maar vooral vertalen in concrete acties.
5. Geeft de partners in de keten de ruimte samen met u anderen te overtuigen van het belang van de keten. Betrek hen bij de discussie met andere gemeenten.

Heesch, 6 juli 2008